

W prezentowanej publikacji przedstawiono m.in.:

- analizę potencjalnych korzyści oraz różnych rodzajów ryzyka i zagrożeń związanych z funkcjonowaniem sektora shadow banking,
- regulacje prawne, mechanizmy ostrożnościowe i nadzorcze związane z sektorem shadow banking,
- znaczenie poszczególnych zapisów prawnych zarówno dla bezpieczeństwa całego systemu finansowego, jak i jego poszczególnych uczestników, w tym odbiorców usług finansowych,
- zestaw propozycji regulacji i działań ograniczających różne rodzaje ryzyka i zagrożenia sektora shadow banking oraz ocen innych skutków ich wprowadzenia,
- wyniki jakościowych badań empirycznych, przeprowadzonych wśród klientów parabanków, a dotyczących ich potrzeb i motywów oraz opinii o tych instytucjach.

Istotnym walorem książki jest jej wymiar interdyscyplinarny, badana problematyka naświetlona jest z punktu widzenia nauk ekonomicznych i prawnych, co pozwala na wyciągnięcie interesujących wniosków o praktycznym znaczeniu. Warto zwrócić uwagę na fakt, że autorzy analizują zjawisko shadow banking w sposób obiektywny, dostrzegając w tym obszarze działalności finansowej różne wady, ograniczenia i elementy ryzyka, ale również zalety i pozytywne skutki gospodarcze.

Z recenzji prof. dr. hab. Andrzeja Wieczorkiewicza
Akademia Leona Koźmińskiego

Marcin Dwórzniak - doktorant w Katedrze Bankowości, Finansów i Rachunkowości Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego, zatrudniony na Uniwersytecie Warszawskim na stanowisku specjalisty, współpracownik Pani Prorektor ds. Rozwoju i Polityki Finansowej w obszarze wsparcia przy wdrożeniu systemu SAP, w ramach doktoratu prowadzi prace badawcze w obszarze sygnalingu na rynku pracy (na przykładzie działalności dodatkowej studentów).

Agata Gemzik-Salwach - doktor nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii. W 2006 r. obroniła pracę doktorską pt. „Metoda wartości ryzykowanej w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej w banku komercyjnym” na Wydziale Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Absolwentka kierunku Finanse i Bankowość Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Adiunkt w Katedrze Finansów Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Wykładowca Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie oraz Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu. Autorka licznych publikacji naukowych o tematyce finansowo-bankowej. Recenzent w czasopiśmie „e-Finanse” oraz „Journal of Banking and Financial Economics”. Zaangażowana w szereg projektów związanych z zarządzaniem finansami, ryzykiem i budżetowaniem kapitałowym. Członek Komitetu Inwestycyjnego w Funduszu Inwestycyjnym InnoFund. Doradca ds. wdrożenia programów naprawczych w przedsiębiorstwach w projekcie Equal „System przeciwdziałania powstawaniu bezrobocia na terenach słabo zurbanizowanych”. Przewodnicząca rady nadzorczej w spółce Prime Motion Sp. z o.o. Wykładowca, trener i doradca świadczący usługi dla przedsiębiorstw.

Krzysztof Opolski - profesor zwyczajny ekonomii, kierownik Katedry Bankowości, Finansów i Rachunkowości i Zaocznego Studium Doktorskiego na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Wieloletni współpracownik Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Jego zainteresowania naukowe i badawcze koncentrują się wokół problematyki bankowości i audytu strategicznego. Jest autorem kilkudziesięciu publikacji książkowych i artykułów naukowych. Ostatnie publikacje książkowe to m.in. „Wealth

Management, Bankowość dla bogatych" (współautor), CeDeWu, Warszawa, 2010, „Audyt strategiczny jako szansa na poprawę pozycji rynkowej firmy" (współautor), CeDeWu, Warszawa 2010, „Zarządzanie jakością i ryzykiem w usługach zdrowotnych" (współautor), CeDeWu, Warszawa 2011. Ostatnio wiele uwagi poświęca badaniu funkcjonowania administracji publicznej, czego efektem jest książka pt. „Metodologia pomiaru funkcjonowania sieci administracji publicznej" (praca zbiorowa pod red. K. Opolskiego i P. Modzelewskiego, CeDeWu, Warszawa 2014). Również w kręgu jego zainteresowań znajduje się modne ostatnio zagadnienie tzw. finansjalizacji. Jest on tzw. stakeholdersem i recenzentem prac wykonywanych w ramach europejskiego konsorcjum badawczego kierowanego przez Uniwersytet w Leeds (FESSUD). W tym kontekście warto wskazać na następujące publikacje: „Pojęcie racjonalności w naukach ekonomicznych z perspektywy ekonomii behawioralnej" (współautor T. Potocki, w: *Ekonomia. Teoria, historia, praktyka*, Wydawnictwo UE, Poznań 2013) oraz „W poszukiwaniu „ekonomii społecznej", w: *Niedoskonała globalizacja*, Warszawa 2014. Poza dorobkiem naukowym i dydaktycznym posiada duże doświadczenie praktyczne w obszarze zarządzania i doradczym, m.in. w latach 2009-2010 był szefem zespołu doradców strategicznych Prezesa Narodowego Banku Polskiego. Jest członkiem Kapituły Konkursu „Teraz Polska", członkiem międzynarodowego konsorcjum badawczego CHER (Consortium for Higher Education) w Kassel (Niemcy) oraz IRSPM (International Research Society for Public Management). Krzysztof Opolski jest również ekspertem i komentatorem radiowym i telewizyjnym w licznych programach o tematyce ekonomicznej. Był współautorem programów ekonomicznych w TVP („Ekonomiczny Kalejdoskop Jedyńki", „Z Euro w kieszeni"). W latach 2006-2013 członek Rady Nadzorczej Citibank Handlowy, a w latach 2009-2012 członek Rady Nadzorczej Axa Polska. Redaktor naczelny pisma *Ekonomika* i organizacja przedsiębiorstwa.

Monika Podleśna - absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, specjalizacja Business Law. W ramach specjalizacji Business Law uczestnik seminarium prawa finansowego. W toku studiów magisterskich objęta opieką naukową prof. nadzw. dr hab. Piotra Zapadki oraz in-dywidualnym programem kształcenia. Od 2012 r. założyciel i przewodniczący Zarządu Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Od października 2012 r. do czerwca 2013 r. członek Rady Wydziału Prawa i Administracji UKSW. Od 2014 r. współautor i współwykonawca realizowanego na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w ramach Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej pilotażowego programu pt.: „Poprawa jakości kształcenia studentów prawa poprzez wprowadzenie elementu praktycznego" finansowanego ze środków funduszy norweskich i funduszy EOG, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii oraz środków krajowych. Swoją karierę zawodową rozpoczęła już w 2011 r. w jednej z warszawskich kancelarii prawnych. Od początku zajmowała się zagadnieniami prawa finansowego, prawa gospodarczego i spółek handlowych oraz prawa cywilnego i procedury cywilnej. Obecnie swoją karierę zawodową kontynuuje w kancelarii prawnej na stanowisku młodszego prawnika (junior associate). Wykładowca na Wydziale Prawa i Administracji WPiA UKSW, członek Warszawskiej Izby Adwokackiej.

Kamil Wais - socjolog, doktor nauk humanistycznych, absolwent studiów podyplomowych z zastosowania metod statystycznych w biznesie (WNE UW). Ukończone kursy o charakterze informatycznym i analitycznym (informatyka biznesowa, bazy danych, obróbka i reprodukowalna analiza danych w języku programowania statystycznego „R", algorytmy uczenia maszynowego i inne). Doświadczenie zawodowe zdobywane przy realizacji zleconych projektów badawczo-analitycznych, oraz w pracy w obszarze badań CAWI w

największym instytucie badania rynku i opinii w Europie Środkowo-Wschodniej (MillwardBrown SMG/KRC). Obecnie adiunkt w Katedrze Metod Ilościowych w Ekonomii w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Główne zainteresowania naukowe to rozwój metodologii technik badawczych w badaniach społecznych wspieranych technologiami internetowymi (OpenData, badania CAWI, text-mining, internetowe panele badawcze, pomiary pasywne, dane jednoźródłowe, BigData, narzędzia interaktywne – go raportowania on-line wyników badań).

Piotr Zapadka - profesor nadzwyczajny, doktor habilitowany. Absolwent oraz doktor nauk prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2010 r. Prodziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Kierownik Katedry Prawa Finansowego i Ekonomii WPiA UKSW. Od 2012 r. doktor habilitowany nauk prawnych (Uniwersytet Gdański). Od 2014 r. profesor nadzwyczajny nauk prawnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Autor cenionych publikacji naukowych, wykładowca szkół wyższych i kursów specjalistycznych z zakresu prawa rynku finansowego, prawa bankowego i prawa obrotu instrumentami finansowymi. Członek licznych gremiów doradczych, m.in. członek Kapituły Nagrody Gospodarczej Prezydenta R.P., członek komitetu ds. papierów dłużnych przy Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., członek komitetu doradczego w zakresie prawa finansów publicznych przy Urzędzie Marszałka Województwa Mazowieckiego, członek Rady Ekspertów Bankowości Spółdzielczej przy BS.net.pl oraz członek Kolegium Redakcyjnego E-Przeglądu Arbitrażowego (Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan). Od 1998 r. zawodowo związany z rynkiem finansowym. Pracował m.in. dla Generalnego Inspektoratu Nadzoru Bankowego, jako Doradca Prezesa NBP, dla Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., dla firmy konsultingowej z tzw. „Wielkiej Czwórki”, a także dla wiodących warszawskich kancelarii prawnych. Adwokat, członek Warszawskiej Izby Adwokackiej, prowadzi indywidualną kancelarię adwokacką w Warszawie. Od stycznia 2014 r. doradca (of counsel) w kancelarii prawniczej „Głuchowski Siemiątkowski Zwara”.

Wprowadzenie 5

Rozdział 1

Ekonomiczne skutki funkcjonowania sektora shadow banking w Polsce 11

1.1. Wstęp 11

1.2. Przegląd definicji shadow banking 16

1.3. Analiza ekonomicznych skutków funkcjonowania sektora shadow banking 28

1.4. Ocena skutków wprowadzenia regulacji dotyczących shadow banking 37

1.5. Podsumowanie 39

Rozdział 2

Prawne aspekty shadow banking 45

2.1. Zjawisko shadow banking w ujęciu prawnym - kluczowe zagadnienia 45

2.1.1. Wprowadzenie do zagadnienia zjawiska bankowości cienia 45

2.1.2. Pojęcie równoległego systemu bankowego oraz instytucji parabankowej 50

2.1.3. System instytucji bankowości równoległej w Polsce i jego regulacje 54

2.1.4. Działalność niebankowych instytucji finansowych na rynku consumer finance 63

2.1.5. Nowe środki płatnicze a działalność instytucji finansowych i bezpieczeństwo systemu finansowego 70

2.1.6. Nadzór nad działalnością instytucji finansowych sektora non-banking 75

2.1.7. Ochrona odbiorcy usług finansowych 80

2.2. Znaczenie art. 171 Prawa Bankowego dla zwalczania zjawiska shadow banking 93

Rozdział 3

Klienci instytucji parabankowych w Polsce w świetle wypowiedzi Internautów - badania jakościowe 111

3.1. Wprowadzenie i cel badań 111

3.2. Dotychczasowy stan badań 113

3.3. Metoda badań 118

3.4. Wyniki badań 123

3.4.1. Motywacje klientów i procedury parabanków 123

3.4.2. Wizerunek klientów parabanków 128

3.4.3. Oferta parabanków i warunki umów pożyczkowych 131

3.4.4. Problemy klientów parabanków 133

3.4.5. Rola Państwa - oceny i oczekiwania 143

3.5. Podsumowanie wyników badań 146

3.6. Rekomendacje badawcze 146

3.7. Rekomendacje wykonawcze 147

Literatura 151

Spis tabel 156

Spis rysunków 156

O autorach 157